

Opozorilo: Neuradno prečiščeno besedilo predpisa predstavlja zgolj informativni delovni pripomoček, glede katerega organ ne jamči odškodninsko ali kako drugače.

Neuradno prečiščeno besedilo Zakona o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živilo obsega:

- Zakon o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živilo – ZZUZIS (Uradni list RS, št. 52/00 z dne 13. 6. 2000),
- Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živilo – ZZUZIS-A (Uradni list RS, št. 42/02 z dne 15. 5. 2002),
- Zakon o spremembah in dopolnitvah določenih zakonov na področju zdravja – ZdZPZ (Uradni list RS, št. 47/04 z dne 30. 4. 2004).

ZAKON O ZDRAVSTVENI USTREZNOSTI ŽIVIL IN IZDELKOV TER SNOVI, KI PRIHAJAJO V STIK Z ŽIVILOM (ZZUZIS)

(neuradno prečiščeno besedilo št. 2)

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Ta zakon določa pogoje, ki jih morajo izpolnjevati živila, aditivi za živila in izdelki ter snovi, ki prihajajo v stik z živilo, da so zdravstveno ustrezni ter ureja zdravstveni nadzor nad njihovo proizvodnjo in prometom z namenom, da se varuje zdravje ljudi, zaščitijo interesi potrošnika in omogoča nemoten promet na notranjem trgu in s tretjimi državami, spremljanje (monitoring) zdravstvene ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živilo ter medresorsko in mednarodno sodelovanje na področju zdravstvene problematike prehrane in prehranske politike.

2. člen

Posamezni pojmi, uporabljeni v tem zakonu, imajo naslednji pomen:

Živilo je vse, kar ljudje uporabljajo za prehranske namene v nepredelani, polpredelani ali predelani obliki, vključno s pitno vodo in pijačami. Pojem živila zajema tudi aditive za živila, pomožna tehnološka sredstva, snovi za obogatitev živil in žvečilni gumi. Med živila se ne štejejo tobak in tobačni izdelki, zdravila ter psihotropne substance.

Živila živalskega izvora so sestavni deli živalskega telesa in od njih oziroma od živali pridobljeni proizvodi v nepredelani, polpredelani ali predelani obliki, za katera se po mednarodnih pogodbah zahteva mednarodno veterinarsko dokazilo (v nadaljnjem besedilu: certifikat).

Nova živila so živila in sestavine živil, ki se do sedaj še niso v pomembnem obsegu uporabljala za prehrano ljudi in se razvrščajo v naslednje skupine:

- a) živila in sestavine živil, ki vsebujejo ali jih sestavljajo gensko spremenjeni organizmi v smislu zakona, ki ureja ravnanje z gensko spremenjenimi organizmi;

- b) živila in sestavine živil, pridobljena iz gensko spremenjenih organizmov, ki pa ne vsebujejo gensko spremenjenih organizmov;
- c) živila in sestavine živil z novo ali namerno spremenjeno primarno molekularno strukturo;
- d) živila in sestavine živil, ki jih sestavljajo ali so pridobljena iz mikroorganizmov, gliv ali alg;
- e) živila in sestavine živil, ki jih sestavljajo ali so pridobljene iz rastlin, in sestavine živil, pridobljene iz živali, razen živil in sestavin živil, pridobljenih s tradicionalnim razmnoževanjem ali gojenjem, ki že veljajo za varna živila;
- f) živila in sestavine živil, pridobljene s proizvodnim postopkom, ki povzroči pomembne spremembe v sestavi ali strukturi živila in sestavine živil, kar vpliva na njihovo prehransko vrednost, presnovo ali raven neželenih snovi, in se do sedaj še ni uporabljal.

Pitna voda je voda iz javnih sistemov za oskrbo s pitno vodo, voda za pakiranje ter predpakirana pitna voda, namenjena javni porabi.

Izdelki ter snovi, ki prihajajo pri proizvodnji in prometu živil v stik z živili, so:

- posoda, pribor, oprema, naprave in embalaža za živila;
- sredstva za čiščenje in razkuževanje, ki se uporabljajo v proizvodnji in prometu živil.

Proizvodnja je priprava, obdelava, predelava, dodelava in pakiranje živil ter izdelkov in snovi, ki prihajajo v stik z živili, v končno obliko ter hramba pri proizvajalcu. Za proizvodnjo se šteje tudi pripravo jedi za javno prehrano.

Promet so vsi postopki po končani proizvodnji, ki vključujejo hrambo, prevoz, razdeljevanje in prodajo končnih proizvodov, vključno z njihovim izvozom ali uvozom, z namenom oskrbe uporabnika s proizvodi proti plačilu ali brez plačila, razen v znanstvene namene.

Aditiv je vsaka snov, ki se običajno ne uporablja oziroma uživa kot živilo in ne predstavlja običajne, tipične sestavine živila, ne glede na to, ali ima hranilno vrednost ali ne, se pa namensko dodaja živilu iz tehnoloških in organoleptičnih razlogov v proizvodnji, pakiranju, za prevoz in hrambo, ima neposredne ali posredne učinke na živilo in postane sestavina živila.

Pomožno tehnološko sredstvo je vsaka snov, ki se običajno ne uporablja oziroma uživa kot živilo, se pa namensko uporablja v predelavi živil iz tehnoloških razlogov, zaradi česar so njeni ostanki ali njeni razgradni produkti lahko sicer nenamensko vendar pričakovano prisotni v živilu.

Onesnaževalec (kontaminant) je katerikoli biološki, kemični, fizikalni ali radiološki agens, ki je nenamensko prisoten v živilu kot posledica postopkov pridelave kmetijskih pridelkov in surovin živalskega izvora, oziroma proizvodnje in prometa živil, ali kot posledica onesnaženja okolja.

Živila za posebne prehranske namene so živila, ki se zaradi specifične sestave ali načina predelave bistveno razlikujejo od običajnih živil ter so zaradi specifičnih prehranskih lastnosti namenjena prehrani določenih skupin oseb z motnjami prebave ali presnove, osebam, katerih fiziološko stanje zahteva nadzorovano in usmerjeno prehrano z določenimi snovmi v živilu ter dojenčkom in malim otrokom.

Hranilne snovi (hranila) so beljakovine, ogljikovi hidrati, maščobe, vitamini in minerali ter druge bistvene sestavine živil, ki vplivajo na energijsko in biološko vrednost živila.

Biološka vrednost pomeni izkoristljivost v živilu vsebovanih hranilnih snovi v organizmu.

Energijska vrednost pomeni energijo, ki se sprosti pri presnovi iz hranilnih snovi, vsebovanih v določeni količini živila.

Prehranska oziroma hranilna vrednost živila pomeni energijsko vrednost živila in vsebnost hranilnih snovi v določeni količini živila.

Higiena živil pomeni zahteve in ukrepe, potrebne za zagotavljanje zdravstvene ustreznosti oziroma varnosti živil v vseh fazah njihove proizvodnje in prometa.

Osebna higiena pomeni zahteve in ukrepe, potrebne za zagotavljanje snažnosti in urejenosti oseb, delovne obleke in odsotnosti povzročiteljev bolezni, ki se lahko prenašajo z živili.

HACCP (Hazard Analysis Critical Control Point) je sistem, ki omogoča identifikacijo oziroma prepoznavanje, oceno, ukrepanje in nadzor nad morebitno prisotnimi škodljivimi agensi v živilih, ali stanji, ki lahko ogrožajo zdravje človeka.

Varnost živil pomeni zagotovilo, da živilo ni škodljivo za zdravje potrošnika, če je pripravljeno oziroma zaužito za predviden namen.

Zdravstveni nadzor pomeni nadzor nad pogoji za zagotavljanje zdravstvene ustreznosti živil, aditivov za živila, hranilnih snovi za obogatitev živila, izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili, predpisanimi s tem zakonom ter predpisi, izdanimi na podlagi tega zakona zaradi preverjanja njihove neškodljivosti za zdravje in s tem primernosti za uporabo v prehranske namene oziroma za predviden način uporabe.

Zdravstvena ustreznost živil je varnost živil ter ustreznost njihove sestave glede vsebnosti življenjsko pomembnih hranilnih snovi, ki vplivajo na biološko in energijsko vrednost živil.

Zdravstvena ustreznost izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili, je varnost izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili ter ustreznost njihove sestave.

Prehrana je delovanje hrane v povezavi z zdravjem, ki obsega vedenje o fizioloških potrebah organizma in procesih za zadovoljevanje teh potreb v smislu posameznih hranil, načinov zagotavljanja teh hranil z ustreznim načinom hranjenja in z učinki, če te prehranske potrebe niso pokrite ter o posledicah vplivov živil in načinov prehranjevanja na organizem in zdravje človeka. Poleg tega obsega socialne, ekonomske, kulturne in psihološke procese v zvezi s prehranjevanjem.

Prehranska politika je koordinirano načrtovanje pristojnih ministrstev in stroke in izvajanje celovitih ukrepov s področja zagotavljanja potrebnih količin živil, ki so varna in prehransko ustrezna ter vseh ukrepov za zdrave prehranske navade različnih skupin prebivalstva, s ciljem varovanja in izboljšanja zdravja ljudi.

II. POGOJI ZA ZAGOTAVLJANJE ZDRAVSTVENE USTREZNOSTI ŽIVIL

3. člen

Proizvodnja in promet živil se morata izvajati skladno z načeli higiene živil.

Proizvodnja in promet živil se lahko izvajata le v objektih, prostorih in na mestih, ki ustrezajo higienskim in zdravstveno-tehničnim zahtevam.

Predpise o higienskih in zdravstveno-tehničnih pogojih v proizvodnji živil živalskega izvora in njihovem prometu v zvezi z uvozom, izvozom, prevozom, tranzitom ter skladiščenjem na debelo, izda minister, pristojen za kmetijstvo, prehrano in veterinarstvo.

Predpise o higienskih in zdravstveno-tehničnih pogojih v proizvodnji živil rastlinskega in mešanega izvora in v prometu živil, izda minister, pristojen za zdravstvo.

Predpise o higienskih in zdravstveno-tehničnih pogojih v prometu pošiljk surovega mesa, rib in vodnih organizmov, ki niso predpakirane, izda minister, pristojen za kmetijstvo, prehrano in veterinarstvo, v soglasju z ministrom, pristojnim za zdravstvo.

4. člen

V proizvodnji in prometu z živili lahko delajo samo osebe, ki imajo ustrezno strokovno izobrazbo za delo z živili, oziroma so zanj dodatno usposobljene in izpolnjujejo osnovne zahteve osebne higiene.

Pravne in fizične osebe, ki se ukvarjajo s proizvodnjo in prometom živil, so dolžne skrbeti za stalno usposabljanje delavcev, ki prihajajo pri delu v stik z živili.

Predpise, ki določajo osnovne zahteve osebne higiene, pogoje za usposobljenost za delo z živili ter način in izvajalce usposabljanja, izda minister, pristojen za zdravstvo.

5. člen

V proizvodnji in prometu živil ne smejo delati osebe, ki so prenašalci povzročiteljev nalezljivih bolezni, zaradi česar bi lahko neposredno ali posredno preko živil ogrožali zdravje potrošnika.

Predpis, ki določa zdravstvene zahteve za osebe, ki pri delu v proizvodnji in prometu z živili prihajajo v stik z živili, izda minister, pristojen za zdravstvo.

6. člen

Živila so zdravstveno ustrezna oziroma varna, če:

1. ne vsebujejo mikroorganizmov ali parazitov oziroma njihovih razvojnih oblik ali izločkov, ki lahko škodljivo vplivajo na zdravje ljudi;
2. ostanki pesticidov in zdravil za veterinarsko uporabo, ki so na osnovi dobre kmetijske in veterinarske prakse pričakovana posledica uporabe teh snovi v postopkih pridelave kmetijskih pridelkov oziroma surovin živalskega izvora, ne presegajo najvišje dovoljene koncentracije;
3. ne vsebujejo strupenih kovin, nekovin, drugih kemičnih onesnaževalcev iz okolja ter strupenih in drugih snovi v koncentracijah, ki lahko škodljivo vplivajo na zdravje ljudi;
4. ne vsebujejo aditivov, ki niso dovoljeni za proizvodnjo živil ali ne izpolnjujejo pogojev čistosti oziroma če njihova količina ne presega dovoljene;
5. če ostanki pomožnih tehnoloških sredstev oziroma drugih snovi, ki se uporabljajo v proizvodnji živil, ne presegajo najvišje dovoljene koncentracije, oziroma ne vplivajo škodljivo na zdravje ljudi;
6. ne vsebujejo radionuklidov nad dopustno mejo ali niso obsevana nad mejo, določeno s predpisi, oziroma pod mejo učinkovitosti obsevanja;
7. niso mehanično onesnažena s primesmi ali tujki, ki so lahko škodljivi za zdravje ljudi, povzročajo odpor pri potrošnikih ali neposredno ogrožajo zdravje;

8. je njihova sestava, ki lahko vpliva na biološko in energijsko vrednost živila, v skladu s predpisanimi pogoji;
9. niso njihova sestava ali organoleptične lastnosti (okus, vonj, videz) zaradi fizikalnih, kemičnih, mikrobioloških ali drugih procesov tako spremenjene, da so namensko neuporabna;
10. je njihov rok uporabnosti čitljiv in ni pretečen;
11. so živila živalskega izvora označena z oznako zdravstvene ustreznosti.

Predpise iz 1., 3., 6. in 7. točke prejšnjega odstavka, izda minister, pristojen za zdravstvo, v soglasju z ministrom, pristojnim za kmetijstvo, prehrano in veterinarstvo.

Predpise iz 5. točke prvega odstavka tega člena, ki se nanašajo na čistost tehnoloških sredstev oziroma drugih snovi in 8. točke prvega odstavka tega člena, izda minister, pristojen za zdravstvo, v soglasju z ministrom, pristojnim za kmetijstvo, prehrano in veterinarstvo.

Predpise iz 2. in 9. točke prvega odstavka tega člena izda minister, pristojen za zdravstvo, v soglasju z ministrom, pristojnim za kmetijstvo, prehrano in veterinarstvo.

Predpise iz 5. točke prvega odstavka tega člena razen pogojev čistosti in 10. točke prvega odstavka tega člena, izda minister, pristojen za kmetijstvo, prehrano in veterinarstvo, v soglasju z ministrom, pristojnim za zdravstvo.

Predpis iz 11. točke prvega odstavka tega člena, izda minister, pristojen za kmetijstvo, prehrano in veterinarstvo, v soglasju z ministrom, pristojnim za zdravstvo.

7. člen

Živila iz prejšnjega člena ne smejo v promet, oziroma ne smejo biti v prometu, če vsebujejo onesnaževalce oziroma druge snovi, škodljive za zdravje, oziroma jih vsebujejo v količinah, ki lahko ogrožajo zdravje na osnovi analize in ocene tveganja, ki ga onesnaževalec oziroma druga snov lahko predstavlja za zdravje ljudi.

8. člen

Živila, ki se dajejo v promet, morajo biti opremljena z oznako, ki vsebuje podatke o vseh sestavinah v skladu s posebnim predpisom, ki ureja splošno označevanje predpakiranih živil, ki ga izda minister, pristojen za kmetijstvo, prehrano in veterinarstvo, v soglasju z ministrom, pristojnim za zdravstvo.

V primeru, da je živilo opremljeno z oznako o hranilni vrednosti živila, mora biti hranilna vrednost živila označena v skladu s predpisom iz tretjega odstavka tega člena.

Minister, pristojen za zdravstvo, predpiše v soglasju z ministrom, pristojnim za kmetijstvo, prehrano in veterinarstvo, način označevanja ter vrsto podatkov o hranilni vrednosti živil v prometu.

9. člen

Novo živilo se sme dajati v promet, če je za njegovo dajanje v promet izdano dovoljenje.

Dovoljenje za dajanje v promet novih živil iz točke a) tretjega odstavka 2. člena tega zakona izda Urad za živila in prehrano, v soglasju z ministrstvom, pristojnim za varstvo okolja in ministrstvom, pristojnim za kmetijstvo, prehrano in veterinarstvo.

Dovoljenje za dajanje v promet novega živila iz točke b), c), d), e) in f) tretjega odstavka 2. člena tega zakona izda Urad za živila in prehrano, v soglasju z ministrstvom, pristojnim za kmetijstvo, prehrano in veterinarstvo.

Dovoljenje za novo živilo iz točke a) tretjega odstavka 2. člena tega zakona se lahko izda, če so izpolnjene tudi zahteve, ki jih mora izpolnjevati izdelek za pridobitev dovoljenja za dajanje na trg skladno s predpisi, ki urejajo ravnanje z gensko spremenjenimi organizmi.

Dovoljenje se izda v 150 dneh od prejema popolne prijave za pridobitev dovoljenja.

Posebne zahteve, ki jih morajo izpolnjevati nova živila, način njihovega označevanja, vsebino prijave za pridobitev dovoljenja in druge pogoje za izdajo dovoljenja, vključno z natančnejšo opredelitvijo obsega uporabe za prehrano in zahtevami iz četrtega odstavka tega člena, predpiše minister, pristojen za zdravje, v soglasju z ministrom, pristojnim za kmetijstvo, prehrano in veterinarstvo, in ministrom, pristojnim za varstvo okolja.

Pogoje za uvoz in izvoz novih živil predpiše Vlada Republike Slovenije.

10. člen

Živilom se smejo v proizvodnji dodajati aditivi.

Dovoljenje za uporabo novih aditivov izda Urad za živila in prehrano, v soglasju z ministrstvom, pristojnim za kmetijstvo, prehrano in veterinarstvo.

Minister, pristojen za kmetijstvo, prehrano in veterinarstvo, v soglasju z ministrom, pristojnim za zdravstvo, predpiše pogoje, ki jih morajo izpolnjevati dovoljeni aditivi za živila in pogoje za njihovo uporabo v živilih.

Minister, pristojen za zdravstvo, v soglasju z ministrom, pristojnim za kmetijstvo, prehrano in veterinarstvo, predpiše pogoje, ki jih morajo glede čistosti izpolnjevati aditivi za živila.

11. člen

Da se obogati hranilna in biološka vrednost živil, se sme živilom v proizvodnji dodajati vitamine, minerale in njihove soli ter druge hranilne snovi v predpisanih količinah.

Živila iz prejšnjega odstavka morajo imeti v oznaki naštete sestavine in količine, ki so jim dodane za obogatitev.

Minister, pristojen za zdravstvo, izda predpis, ki določa vrsto živil ter hranilne snovi in njihove količine za obogatitev.

12. člen

Če so živila namenjena posebnim prehranskim potrebam ljudi, pri katerih je potrebno zaradi posebnih fizioloških potreb ali motenj prebave ali presnove doseči določene učinke s kontroliranim uživanjem živil, se jim sme spremeniti sestava ali fizikalne, kemične, biološke oziroma druge lastnosti v primerjavi z drugimi istovrstnimi živili (v nadaljnjem besedilu: živila za posebne prehranske namene).

Med živila iz prejšnjega odstavka se uvrščajo tudi živila, katerih uporaba mora biti pod zdravniškim nadzorom (živila za posebne zdravstvene namene).

Predpise, ki določajo pogoje, ki jih morajo izpolnjevati živila iz prvega in drugega odstavka tega člena in način njihovega označevanja, izda minister, pristojen za zdravstvo.

III. POGOJI ZA ZAGOTAVLJANJE ZDRAVSTVENE USTREZNOSTI IZDELKOV IN SNOVI, KI PRIHAJAJO V STIK Z ŽIVILI

13. člen

Izdelki in snovi, ki prihajajo v stik z živili, ne smejo vsebovati snovi, ki lahko škodljivo vplivajo na zdravje ljudi ali poslabšajo organoleptične lastnosti in sestavo živil, če prehajajo v živilo.

Predpise o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati izdelki in snovi, ki prihajajo v stik z živili, določi minister, pristojen za zdravstvo.

IV. OGLAŠEVANJE

14. člen

Živilom je prepovedano pripisovati zdravilno lastnost v smislu preprečevanja, zdravljenja ali ozdravljenja bolezni ali jih označevati oziroma oglaševati s sliko, znamenji, izrazi ali besedili, ki bi lahko potrošnika zavedli v zmoto glede sestave, lastnosti, namena uporabe ali učinka delovanja živila.

Ne glede na prejšnji odstavek lahko minister, pristojen za zdravstvo, dovoli za posamezna živila, da se v njihovo oznako vpišejo podatki o njihovi zdravilni lastnosti in določi, kako sme biti navedena oziroma oglaševana njihova zdravilna lastnost.

15. člen

Oglaševanje alkoholih pijač, ki vsebujejo več kot 15 volumenskih odstotkov alkohola, je prepovedano.

Alkoholne pijače, ki vsebujejo 15 in manj volumenskih odstotkov alkohola, se lahko oglašujejo na nosilcih, kot so bilteni, katalogi, letaki in prospekti, ki so namenjeni oglaševanju in poslovnemu komuniciranju in drugih nosilcih objavljanja informacij, razen ob cestah na plakatih, tablah, panojih in svetlobnih napisih.

Alkoholne pijače iz prejšnjega odstavka se lahko oglašujejo v časopisih in revijah, radiu in televiziji, elektronskih publikacijah, teletekstu ter drugih oblikah dnevnega in periodičnega objavljanja uredniško oblikovanih programskih vsebin s prenosom zapisa glasu, zvoka ali slike na način, ki je dostopen javnosti.

Objavljanje podatkov o kakovosti in drugih lastnostih alkoholnih pijač ter podatkov o prejetih nagradah in priznanjih v strokovnih revijah in drugih oblikah poslovnega komuniciranja, ki niso namenjene končnemu potrošniku, se ne šteje za oglaševanje.

15.a člen

Alkoholne pijače je na radiu in televiziji prepovedano oglaševati med 7. uro in 21.30.

Alkoholne pijače je prepovedano oglaševati v kinematografih pred 22. uro.

15.b člen

Oglaševalsko sporočilo mora izpolnjevati naslednje pogoje:

- ne sme spodbujati čezmerne porabe alkohola ali prikazovati pozitivne vzročne zveze med pitjem alkohola in uspehom v življenju,
- ne sme biti namenjeno mladim in prikazovati oseb, ki uživajo alkohol,
- ne sme prikazovati oseb, mlajših od 25 let,
- ne sme povezovati uživanja alkohola s povečano telesno zmogljivostjo ali z vožnjo v prometu,
- ne sme ustvarjati videza, da uživanje alkohola prispeva k uspehom v družbenem in spolnem življenju,
- ne sme poudarjati, da ima alkohol zdravilne učinke, ali da je poživilo, pomirjevalo ali sredstvo za reševanje osebnih težav,
- ne sme prikazovati abstinence ali zmernega pitja v negativni luči,
- ne sme poudarjati visoke vsebnosti alkohola kot posebne kakovosti alkoholnega izdelka,
- ne sme se pojavljati v in na stavbah, objektih in pripadajočih zemljiščih, kjer se opravlja zdravstvena dejavnost ter dejavnost vzgoje, športa ter izobraževanja,
- ne sme se pojavljati na panojih, tablah, plakatih ali svetlobnih napisih, ki so od vrtcev in šol oddaljeni manj kot 300 metrov,
- ne sme se pojavljati na prireditvah, ki so v prvi vrsti namenjene mladoletnim osebam, in na športnih prireditvah,
- ne sme vključevati simbolov, podob, junakov iz risanih filmov in drugih mladinskih oddaj,
- vsebovati mora opozorilo: "Minister za zdravje opozarja: Uživanje alkohola lahko škoduje zdravju!" ali "Minister za zdravje opozarja: Prekomerno pitje alkohola škoduje zdravju!".

Opozorilo iz zadnje alineje prejšnjega odstavka je, razen na radiu, pisno. Dobro se mora ločiti od podlage in mora biti napisano s takšno velikostjo črk, da je brez težav berljivo. Oglaševalsko sporočilo na filmskem platnu in televiziji mora prikazovati opozorilo najmanj 5 sekund. V primeru, ko je oglaševalsko sporočilo krajše, mora opozorilo trajati ves čas oglaševalskega sporočila. Črke opozorila morajo biti velike najmanj toliko, kot so velike črke pri podnapisih. Črke opozorila drugih oglaševalskih sporočil morajo biti tako velike, da površina, ki jo zavzemajo, predstavlja najmanj 10% velikosti površine prostora, ki ga obsega celotno oglaševalsko sporočilo.

Določba trinajste alineje prvega odstavka tega člena ne velja za nosilce, kot so bilteni, katalogi, letaki in prospekti, ki so namenjeni poslovnemu komuniciranju, ter za druge nosilce objavljanja informacij v prodajalnah, kadar gre za obveščanje potrošnikov o cenah in drugih pogojih, ki se nanašajo na prodajo alkoholnih pijač.

V. NADZOR NAD ŽIVILI IN IZDELKI TER SNOVMI, KI PRIHAJAJO V STIK Z ŽIVILI

16. člen

Za zagotovitev zdravstvene ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili, se izvajajo naslednje vrste nadzora:

1. notranji nadzor, ki ga izvajajo pravne ali fizične osebe, ki proizvajajo ali dajejo v promet živila in izdelke ter snovi, ki prihajajo v stik z živili;
2. uradni zdravstveni nadzor nad živili, pitno vodo, aditivi za živila, sestavo živil, ki lahko vpliva na biološko in energijsko vrednost živil, hranilnimi snovmi za obogatitev živil, izdelki ter snovmi, ki prihajajo v stik z živili, ki ga izvajajo zdravstveni inšpektorji, razen nadzora iz 3. točke tega odstavka;
3. uradni zdravstveni nadzor nad proizvodnjo živil živalskega izvora, njihovim prometom v zvezi z uvozom, izvozom, prevozom, tranzitom, skladiščenjem in prometom na debelo ter prometom s svežim neembaliranim mesom, surovimi ribami in drugimi vodnimi organizmi, ki niso predpakirani in uporabo izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik s temi živili, ki ga izvajajo veterinarski inšpektorji.

Nadzor nad splošnim označevanjem živil in aditivov, ki se nanaša na zdravstveno ustreznost živil, izvaja Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije, nadzor nad splošnim označevanjem živil in aditivov, ki se nanaša na kakovost živil pa izvaja Inšpektorat za kontrolo kakovosti kmetijskih pridelkov oziroma živil.

Strokovno podporo izvajanju uradnega zdravstvenega nadzora iz 2. in 3. točke prejšnjega odstavka, zlasti na področjih kemije, živilske kemije, medicine, veterinarske medicine, živilske mikrobiologije, biotehnologije, živilske higiene in živilske tehnologije, zagotavljajo imenovani javni zavodi.

Javne zavode, ki zagotavljajo strokovno podporo uradnemu zdravstvenemu nadzoru iz 2. točke prvega odstavka tega člena, imenuje minister, pristojen za zdravstvo, javne zavode, ki zagotavljajo strokovno podporo uradnemu zdravstvenemu nadzoru iz 3. točke prvega odstavka tega člena, pa imenuje minister, pristojen za kmetijstvo, prehrano in veterinarstvo.

Minister, pristojen za zdravstvo in minister, pristojen za kmetijstvo, prehrano in veterinarstvo, določita način izvajanja uradnega zdravstvenega nadzora nad živili ter pogoje za imenovanje javnih zavodov za izvajanje strokovne podpore iz prejšnjega odstavka.

Minister, pristojen za zdravstvo, določi način izvajanja uradnega zdravstvenega nadzora nad izdelki in snovmi, ki prihajajo v stik z živili.

17. člen

Pravne in fizične osebe, ki opravljajo proizvodnjo in promet z živili in javno oskrbo s pitno vodo, morajo v notranjem nadzoru spremljati in zagotavljati njihovo zdravstveno ustreznost v vseh fazah proizvodnje in prometa. Notranji nadzor mora biti vzpostavljen na osnovah HACCP sistema, ki omogoča prepoznavanje mikrobioloških, kemičnih in fizikalnih agensov, ki lahko predstavljajo tveganje za zdravje, izvajanje potrebnih ukrepov ter vzpostavlja stalen nadzor na tistih mestih (kritičnih kontrolnih točkah) v proizvodnji in prometu živil, kjer se tveganja lahko pojavijo.

Če pravna ali fizična oseba iz prejšnjega odstavka ugotovi, utemeljeno sumi ali je obveščena s strani pristojne inšpekcije, da živilo, ki ga je uvozila, proizvedla, predelala, izdelala ali dala v promet, ni v skladu z zahtevami zdravstvene ustreznosti oziroma varnosti živil iz 6. in 7. člena tega zakona, mora to živilo takoj umakniti iz proizvodnje in prometa, za katerega je odgovorna v okviru notranjega nadzora, in o tem obvestiti pristojno inšpekcijo.

Pravne in fizične osebe iz prvega odstavka tega člena morajo voditi dokumentacijo o obsegu in načinu izvajanja notranjega nadzora.

Način izvajanja ter dokumentacijo o obsegu in načinu izvajanja notranjega nadzora predpišeta minister, pristojen za zdravstvo in minister, pristojen za kmetijstvo, prehrano in veterinarstvo.

18. člen

Laboratorijsko preskušanje zdravstvene ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živilom v okviru izvajanja notranjega nadzora, se lahko opravlja v lastnih laboratorijih ali v drugih laboratorijih, ki izpolnjujejo predpisane pogoje.

Pogoje glede strokovno-tehnične usposobljenosti laboratorijev iz prejšnjega odstavka predpišeta minister, pristojen za zdravstvo in minister, pristojen za kmetijstvo, prehrano in veterinarstvo.

19. člen

Uradni zdravstveni nadzor obsega pregled, vzorčenje, preskušanje, preverjanje dokumentacije in ugotovitve glede:

1. higienskih in zdravstveno tehničnih pogojev objektov za proizvodnjo in promet z živilom in pitno vodo ter za javno oskrbo s pitno vodo oziroma prometa živil izven teh objektov ali na javnih površinah;
2. zdravstvene ustreznosti živil, pitne vode in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živilom v vseh fazah njihove proizvodnje in prometa ter vseh snovi, ki se uporabljajo iz tehnoloških ali organoleptičnih razlogov v vseh fazah proizvodnje in prometa od surovin, polizdelkov, polgotovih do končnih izdelkov ter ustreznost tehnoloških postopkov;
3. higienskega stanja prostorov, naprav, opreme in pripomočkov za proizvodnjo in promet z živilom in pitno vodo;
4. zdravja oseb, ki delajo v proizvodnji in prometu z živilom in pitno vodo, zaradi preprečevanja, nastanka in širjenja nalezljivih bolezni;
5. osebne higijene oseb, ki delajo z živilom v proizvodnji in prometu;
6. strokovne usposobljenosti oseb in njihovega znanja o osebni higieni in higieni živil, če delajo v proizvodnji in prometu z živilom;
7. izvajanja HACCP sistema v notranjem nadzoru nad živilom.

Finančna sredstva za izvajanje uradnega zdravstvenega nadzora se zagotovijo v državnem proračunu.

20. člen

Fizične in pravne osebe, ki proizvajajo, ali dajejo v promet živila in izdelke ter snovi, ki prihajajo v stik z živilom, so pristojnim inšpektorjem iz 16. člena tega zakona, ki opravljajo uradni zdravstveni nadzor, dolžne omogočiti nadzor vseh faz proizvodnje oziroma prometa proizvodov, notranjega nadzora zagotavljanja ustreznosti oziroma kakovosti ter jim na njihovo zahtevo dati podatke o vrsti, sestavi in čistosti surovin, kemičnih sredstev in drugih snovi, uporabljenih v proizvodnji živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živilom ter drugo dokumentacijo.

Pravne in fizične osebe iz prejšnjega odstavka morajo dati pristojnemu inšpektorju brezplačno na razpolago potrebno količino živil oziroma izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živilom, da vzame vzorec. O tem, da je bil vzet vzorec, se sestavi zapisnik.

21. člen

Če se z laboratorijskim preskušanjem ugotovi, da odvzeti vzorec v postopku opravljanja uradnega zdravstvenega nadzora ne ustreza pogojem zdravstvene ustreznosti, plača stroške preskušanja pravna ali fizična oseba, pri kateri je bil vzorec odvzet.

22. člen

Preskušanje živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili v okviru izvajanja uradnega zdravstvenega nadzora, opravljajo akreditirani laboratoriji na podlagi imenovanja ministra, pristojnega za zdravstvo.

Preskušanje živil v okviru izvajanja uradnega zdravstvenega nadzora, za katerega so pristojni veterinarski inšpektorji, opravljajo akreditirani laboratoriji na podlagi imenovanja predstojnika veterinarske uprave.

Pogoje glede kadrovske, strokovne in tehnične usposobljenosti ter postopek za pridobitev oziroma odvzem imenovanja za opravljanje preskušanja določita minister, pristojen za zdravstvo in minister, pristojen za kmetijstvo, prehrano in veterinarstvo.

23. člen

Minister, pristojen za zdravstvo, določi v soglasju z ministrom, pristojnim za kmetijstvo, prehrano in veterinarstvo, referenčne laboratorije za izvajanje metodoloških in doktrinarnih nalog s področja laboratorijskih preiskav zdravstvene ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili.

Pogoje glede kadrovske, strokovne in tehnične usposobljenosti, ki jih mora izpolnjevati referenčni laboratorij iz prejšnjega odstavka, določi minister, pristojen za zdravstvo, v soglasju z ministrom, pristojnim za kmetijstvo, prehrano in veterinarstvo.

23.a člen

Nadzor nad oglaševanjem alkoholnih pijač izvaja Tržni inšpektorat.

Če pristojni inšpektor ugotovi, da se alkoholne pijače oglašujejo v nasprotju s 15., 15.a in 15.b členom tega zakona, z odločbo prepove oglaševanje.

Pritožba zoper odločbo ne zadrži izvršitve.

Za izvršitev odločbe iz drugega odstavka tega člena lahko pristojni inšpektor odredi takojšnje prenehanje oglaševanja na stroške pravne osebe oziroma posameznika, ki stori prekršek iz 15., 15.a in 15.b člena tega zakona.

VI. URADNI ZDRAVSTVENI NADZOR NAD UVOZOM ŽIVIL IN IZDELKOV TER SNOVI, KI PRIHAJAJO V STIK Z ŽIVILI

24. člen

Živila in izdelki ter snovi, ki prihajajo v stik z živili, ki se uvažajo oziroma začasno uvažajo ali izvažajo zaradi predelave, dodelave in obdelave iz oziroma v tretje države, morajo glede zdravstvene ustreznosti izpolnjevati pogoje, ki so predpisani s tem zakonom.

Uvoznik živil ali izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili, mora ob vložitvi carinske deklaracije za uvoz vložiti pri pristojnem zdravstvenem inšpektorju, za živila živalskega izvora pa pri pristojnem veterinarskem inšpektorju, zahtevo za pregled pošiljke, ki jo uvažajo, da se ugotovi njena zdravstvena ustreznost.

Živila in izdelki ter snovi, ki prihajajo v stik z živili, ki se uvažajo, imajo lahko certifikat pooblaščenega organa države izvoznice, da so zdravstveno ustrezni. Certifikati, izdani v državah, s katerimi je Republika Slovenija sklenila meddržavno pogodbo, se lahko uporabljajo neposredno.

Ne glede na določbe prejšnjega odstavka je za živila živalskega izvora, ki se uvažajo, certifikat obvezen.

Ne glede na določila tretjega in četrtega odstavka tega člena, lahko pristojni zdravstveni inšpektor, glede zdravstvene ustreznosti živil živalskega izvora pa pristojni veterinarski inšpektor, pregleda in odredi laboratorijsko preskušanje živil ali izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili, ki se uvažajo.

Stroške laboratorijskega preskušanja in ocene zdravstvene ustreznosti krije uvoznik.

25. člen

Pred odobritvijo katerekoli carinsko dovoljene rabe ali uporabe, razen tranzita, mora pristojni inšpektor iz drugega odstavka prejšnjega člena potrditi zdravstveno ustreznost pošiljke.

Ne glede na prejšnji odstavek smejo carinski organi na zahtevo uvoznika odobriti carinsko dovoljeno rabo ali uporabo, razen tranzita, brez potrdila o zdravstveni ustreznosti pošiljke, če je bila pošiljka dana na analizo, izid analize pa še ni znan in če se s tem strinja pristojni inšpektor, ki je opravil pregled pošiljke.

Če se z analizo ugotovi, da pošiljka iz prejšnjega odstavka ni zdravstveno ustrezna, jo mora uvoznik na lastne stroške vrniti pošiljatelju.

26. člen

Določbe tega zakona se uporabljajo tudi za živila in izdelke ter snovi, ki prihajajo v stik z živili, ki se uvažajo v proste in carinske cone ali v carinska skladišča.

VII. PRAVICE IN DOLŽNOSTI INŠPEKTORJEV

27. člen

Poleg pooblastil po splošnih predpisih ima pristojni inšpektor pri opravljanju uradnega zdravstvenega nadzora pravico in dolžnost odrediti enega ali več naslednjih ukrepov:

1. začasno prepove proizvodnjo in promet živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili, za katere se sumi, da so zdravstveno neustrezni, dokler se z laboratorijskim preskušanjem ne ugotovi njihova zdravstvena ustreznost;
2. začasno prepove promet živil, ki niso opremljena z oznako ali so opremljena z oznako, ki ne vsebuje vseh predpisanih podatkov;
3. prepove proizvodnjo in promet živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili, če je s pregledom ali z laboratorijskim preskušanjem dokazana njihova zdravstvena neustreznost in neprimernost za prehrano ljudi oziroma predviden namen uporabe;
4. odredi, da se odvzamejo in neškodljivo uničijo živila in izdelki ter snovi, ki prihajajo v stik z živili, ki ogrožajo zdravje ljudi, na stroške fizične ali pravne osebe, pri kateri so bila odkrita;
5. prepove uvoz zdravstveno neustreznih živil ali izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili in odredi, da se na stroške uvoznika vrnejo pošiljatelj;
6. odredi, da se na stroške uvoznika neškodljivo uničijo zdravstveno neustrezna živila ali izdelki ter snovi, ki prihajajo v stik z živili, ki se uvažajo, če je ogroženo zdravje ljudi ali če pošiljke ni mogoče vrniti pošiljatelj;
7. prepove proizvodnjo in promet živil znotraj in zunaj poslovnih prostorov, če niso zagotovljeni pogoji, ki preprečujejo škodljive vplive na njihovo zdravstveno ustreznost;
8. odredi, da se odpravijo zdravstveno tehnične in higienske pomanjkljivosti v proizvodnji in prometu živil, pitne vode in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili;
9. odredi, da se odstranijo z dela osebe, ki delajo neposredno v proizvodnji in prometu z živili in pitno vodo, če bi njihovo zdravstveno stanje lahko neposredno ali posredno ogrožalo zdravje ljudi, če niso usposobljeni za delo z živili ali ne nosijo predpisane delovne obleke ali obutve;
10. prepove nedovoljeno oglaševanje in odredi na stroške oglaševalca odstranitev prepovedanih oglaševalnih sredstev;
11. zapečati objekt, delovne prostore, opremo in predmete oziroma prepove uporabo objekta, delovnih prostorov, opreme in predmetov, če je zaradi zdravstveno tehničnih in higienskih pomanjkljivosti ogrožena zdravstvena ustreznost živil oziroma izdelkov in snovi, ki prihajajo v stik z živili in s tem ogroženo zdravje ljudi;
12. izreče za prekršek denarno kazen, ki se izterja takoj na kraju prekrška.

Ukrepe iz prejšnjega odstavka odredi pristojni inšpektor z odločbo, izdano v upravnem postopku. Pritožba zoper odločbo ne zadrži njene izvršitve.

28. člen

Če pri opravljanju nadzora nad zdravstveno ustreznostjo pristojni inšpektor sumi, da je bil s kršitvijo določb tega zakona in na njegovi podlagi izdanih oziroma drugih predpisov storjen prekršek ali kaznivo dejanje, mora vložiti pri pristojnem organu predlog za uvedbo postopka za prekršek ali podati ovadbo.

VIII. MEDRESORSKO SODELOVANJE

29. člen

Zaradi varovanja javnega zdravja in zdravja potrošnikov pred zdravstvenimi tveganji, ki so vezana na živila in prehrano, vključno s tveganji, ki se lahko pojavljajo v proizvodnji ali prometu živil, kot tudi varovanja interesov potrošnikov v zvezi z živili in prehrano, se ustanovi Urad za živila in prehrano kot organ v sestavi Ministrstva za zdravje.

Urad za živila in prehrano opravlja naslednje naloge:

1. pripravi predlog nacionalne strategije in predlog nacionalnega programa za vodenje prehranske politike, ki zajema:
  - na področju prehrane naloge in aktivnosti, ki izhajajo iz nacionalnega programa zdravstvenega varstva Republike Slovenije;
  - nacionalno strategijo varnosti živil;
  - sodelovanje pri strategiji za zagotavljanje pridelave in predelave zadostnih količin varnih in po sestavi zdravstveno ustreznih živil glede na nacionalne potrebe;
2. na podlagi podatkov pristojnih ministrstev in stroke spremlja in koordinira izvajanje prehranske politike in nacionalnega programa prehranske politike;
3. spremlja prehranske navade prebivalstva in pripravlja smernice za zdravo prehrano;
4. predlaga ukrepe za doseganje ciljev zdrave prehrane in boljšega zdravja vse populacije s posebnim poudarkom na najbolj ogroženih skupinah populacije;
5. vključuje se v sistem spremljanja in analiziranja nepričakovanih nevarnosti in na podlagi ocen tveganj predlaga ukrepe za varovanje zdravja potrošnikov pred negativnimi posledicami vezanimi na živila in načine prehrane;
6. pripravlja predloge ukrepov za izvajanje zdravstvenega nadzora nad živilni na podlagi spremljanja zdravstvene ustreznosti živil in podatkov o prijavljenih boleznih, povzročenih z živilni;
7. obvešča potrošnike in jih usmerja v ustrezen izbor živil ter zagotavlja njihovo pravico do ustreznih informacij in podatkov o živilih;
8. sodeluje na mednarodni ravni na področju varnosti živil;
9. sodeluje in koordinira dejavnosti na mednarodni ravni na področju zdrave prehrane in prehranske politike.

Poleg nalog iz prejšnjega odstavka opravlja Urad za živila in prehrano tudi naslednje naloge:

1. izdaja dovoljenja za nova živila;
2. izdaja dovoljenja za uporabo novih aditivov;
3. izdaja soglasja za pridobitev naziva za naravne mineralne vode;
4. obvešča nosilce dejavnosti proizvodnje in prometa z živilni glede njihove odgovornosti za varnost živil;
5. pripravlja programe izobraževanja in usposabljanja delavcev o higieni živil in zdrave prehrane;
6. odobri uporabo panožnih smernic za dobro higiensko prakso;
7. pripravlja strokovne podlage za predpise s področja zdravstvene ustreznosti živil, ki jih izda minister, pristojen za zdravje;
8. opravlja druge z zakonom določene naloge.

30. člen

Na predlog Vlade Republike Slovenije Državni zbor Republike Slovenije sprejme Nacionalni program prehranske politike, ki vsebuje:

- strategijo na področju varnosti živil, zdravega prehranjevanja ter zagotavljanja zadostnih količin zdravih živil, ki so varna in uravnotežena po sestavi,
- specifične potrebe in prednostna področja,
- cilje in naloge na področju izvajanja prehranske politike,
- nosilce nalog za uresničevanje nacionalnega programa.

Program iz prejšnjega odstavka vsebuje kratkoročne, srednjeročne in dolgoročne cilje.

31. člen

Pri ministrstvu, pristojnem za zdravstvo, se ustanovi Svet za živila in prehrano kot strokovno in posvetovalno telo na področju doktrinarnih, metodoloških in strokovnih nalog v zvezi z vodenjem prehranske politike ter zdravstvene problematike, vezane na živila in prehrano.

Svet iz prejšnjega odstavka sestavljajo strokovnjaki s področja zdravstva, kmetijstva, živilstva, veterine, varstva potrošnikov, izobraževanja ter varovanja okolja.

Člane sveta, ki jih predlagajo ministri, pristojni za delovna področja iz prejšnjega odstavka, imenuje minister, pristojen za zdravstvo.

IX. SPREMLJANJE (MONITORING) ZDRAVSTVENE USTREZNOSTI ŽIVIL IN IZDELKOV TER SNOVI, KI PRIHAJAJO V STIK Z ŽIVILI

32. člen

V Republiki Sloveniji se izvaja spremljanje zdravstvene ustreznosti živil, vključno s pitno vodo, in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živilo (v nadaljnjem besedilu: monitoring).

Nosilec monitoringa po tem zakonu je javni zavod s področja zdravstva, prehrane, kmetijstva, veterinarstva in okolja.

Nosilec monitoringa za posamezne onesnaževalce pripravi v sodelovanju s pristojnimi inšpektorati in z javnimi zavodi, imenovanimi za preskušanje zdravstvene ustreznosti živil, pitne vode in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živilo ter Svetom za živila in prehrano, predlog ciljanih laboratorijskih preiskav živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živilo (v nadaljnjem besedilu: program monitoringa).

Predlog programa monitoringa ter njegovih izvajalcev se izdelava na podlagi ugotovitev in evidenc o zdravstveni ustreznosti živil, pitne vode, ekoloških razmerah v pridelavi, higienskih pogojih in epidemioloških razmerah nalezljivih bolezni v proizvodnji in prometu živil in pitne vode ter evidenc o boleznih, ki so neposredno ali posredno vezana na živila, pitno vodo oziroma izdelke in snovi, ki prihajajo v stik z živilo.

Minister, pristojen za zdravstvo, v soglasju z ministrom, pristojnim za kmetijstvo, prehrano in veterinarstvo, ter ministrom, pristojnim za okolje, določi pogoje, ki jih mora glede kadrovske, strokovne in tehnične usposobljenosti izpolnjevati nosilec monitoringa, imenuje nosilce monitoringa za posamezne onesnaževalce ter sprejme program iz prejšnjega odstavka. Sredstva za izvedbo programa krije državni proračun.

33. člen

Zaradi spremljanja vplivov živil, pitne vode in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živilo, na zdravje ljudi, vodi Inštitut za varovanje zdravja Republike Slovenije v skladu z zakonom, ki ureja zbirke podatkov s področja zdravstva, zbirke podatkov o obsegu in rezultatih preiskav pri izvajanju monitoringa.

X. KAZENSKE DOLOČBE

34. člen

Z denarno kaznijo od 500.000 tolarjev do 8,000.000 tolarjev se kaznuje za prekršek pravna oseba, ki se ukvarja s proizvodnjo ali prometom živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili, ali oglaševanjem oziroma reklamno dejavnostjo:

1. če proizvede ali da v promet živila, ki niso varna (6. člen);
2. če da v promet živilo, ki ni opremljeno z oznako, oziroma če oznaka ne vsebuje podatkov o vseh sestavinah (prvi odstavek 8. člena);
3. če da v promet živilo z oznako o hranilni vrednosti, ki ne vsebuje predpisanih podatkov, ali vsebuje napačne podatke (drugi odstavek 8. člena);
4. če da v promet, ali ima v prometu živila, ki vsebujejo onesnaževalce, oziroma druge snovi, škodljive za zdravje, oziroma jih vsebujejo v količinah, ki lahko ogrožajo zdravje na osnovi analize in ocene tveganja, ki ga onesnaževalec oziroma druga snov lahko predstavlja za zdravje človeka (7. člen);
5. če proizvaja živila s pomočjo biotehnoloških in tehnoloških postopkov, ki niso strokovno preverjeni, ali so škodljivi za zdravje človeka, ali jih daje v promet (prvi odstavek 9. člena);
6. če ne označi novega živila oziroma gensko spremenjenega živila na predpisan način oziroma da v promet novo živilo brez dovoljenja (9. člen);
7. če se živilom dodajo aditivi, ki niso dovoljeni oziroma uporabi nov aditiv brez dovoljenja, ali so dodani v neustrezni količini ali če je način njihove uporabe neustrezen (10. člen);
8. če živilo nima v oznaki naštetih sestavin, ki so mu dodane za obogatitev in njihove količine (11. člen);
9. če proizvaja ali daje v promet izdelke ter snovi, ki prihajajo v stik z živili, ki vsebujejo nedovoljene snovi ali njihova količina presega dopustno mejo (13. člen);
10. če pripisuje živilu zdravilno lastnost v smislu preprečevanja, zdravljenja ali ozdravljenja bolezni, ali jih oglašuje na način, ki bi lahko potrošnika zavedel v zmotu glede sestave, lastnosti, namena uporabe ali delovanja živila (14. člen);
11. če v proizvodnji in prometu živil nima vzpostavljenega notranjega nadzora in če ne vzame iz prometa zdravstveno neustreznega živila (17. člen).
12. če inšpekcijskim organom ne omogoči izvajanja nadzora, oziroma ne da količine živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili, potrebne za odvzem vzorca, ali podatkov o snoveh, uporabljenih za njihovo proizvodnjo (20. člen);
13. če ne vloži zahteve za pregled pošiljke pri pristojnem inšpektorju, ali ne predloži certifikata za uvoz živila živalskega izvora (24. člen);
14. če ravna v nasprotju z ukrepi, odrejenimi z odločbo inšpekcijskega organa (27. člen).

Z denarno kaznijo od 200.000 tolarjev do 3,000.000 tolarjev se kaznuje posameznik, ki stori prekršek v zvezi z samostojnim opravljanjem dejavnosti, če stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

Z denarno kaznijo od 30.000 tolarjev do 250.000 tolarjev se kaznuje za prekršek odgovorna oseba pravne osebe, ki stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

34.a člen

Z denarno kaznijo 500.000 tolarjev do 8,000.000 tolarjev se kaznujeta za prekršek pravna oseba – izdajatelj oglaševalskega sporočila in pravna oseba – naročnik oglaševalskega sporočila, za oglaševanje, ki je v nasprotju s 15., 15.a in 15.b členom tega zakona.

Z denarno kaznijo od 100.000 tolarjev do 250.000 tolarjev se kaznuje odgovorna oseba izdajatelja oglaševalskega sporočila in odgovorna oseba naročnika oglaševalskega sporočila, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

Z denarno kaznijo od 200.000 do 3.000.000 tolarjev se kaznuje posameznik, ki stori prekršek iz prvega odstavka tega člena v zvezi s samostojnim opravljanjem dejavnosti.

35. člen

Z denarno kaznijo 250.000 tolarjev se kaznuje za prekršek pravna oseba, ki se ukvarja s proizvodnjo ali prometom živil, če pri delu z živili zaposli osebe, ki nimajo ustrezne strokovne usposobljenosti in ustreznega zdravstvenega pregleda, če kršijo osnovno načelo higiene pri delu z živili ali pravila osebne higiene, snažnosti delovnih oblek oziroma ne nosijo predpisane delovne obleke in obutve, snažnosti delovnih ali stranskih prostorov, priprav, naprav, opreme ali pribora za delo in opravljanje storitev in s tem ogrožajo higieno proizvodnje ali prometa z živili ali higieno opravljanja storitev (3., 4. in 5. člen).

Z denarno kaznijo 150.000 tolarjev se kaznuje posameznik, ki stori prekršek v zvezi s samostojnim opravljanjem dejavnosti, če stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

Z denarno kaznijo 80.000 tolarjev se kaznuje za prekršek tudi odgovorna oseba pravne osebe in posameznik, ki dela neposredno v proizvodnji ali prometu z živili, če stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

Pristojni inšpektor izreče in izterja na kraju prekrška denarno kazen za prekršek iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena od tistih, ki so ta prekršek storili.

Zakon o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili – ZZUZIS (Uradni list RS, št. [52/00](#)) vsebuje naslednje prehodne in končne določbe:

»XI. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

36. člen

Izvršilni predpisi po tem zakonu se izdajo v dveh letih po njegovi uveljavitvi.

Vlada Republike Slovenije ustanovi Urad za prehrano v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

Svet za živila in prehrano se ustanovi pri Ministrstvu za zdravstvo v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona.

37. člen

Pravne in fizične osebe, ki opravljajo proizvodnjo in promet z živili in izdelki ter snovmi, ki prihajajo v stik z živili, morajo uskladiti svojo dejavnost glede pogojev za zagotavljanje zdravstvene ustreznosti, oglaševanja in nadzora zdravstvene ustreznosti živil oziroma izdelkov in snovi, ki prihajajo v stik z živili po tem zakonu in izvršilnih predpisih, izdanih na njegovi podlagi, do 31. 12. 2002.

38. člen

Laboratorije iz 22. člena tega zakona imenujeta minister, pristojen za zdravstvo in predstojnik veterinarske uprave do 31. 12. 2002.

Laboratorije iz 23. člena tega zakona določi minister, pristojen za zdravstvo v soglasju z ministrom, pristojnim za veterinarstvo in ministrom, pristojnim za kmetijstvo in prehrano, do 31. 12. 2002.

Do imenovanja laboratorijev iz prejšnjega odstavka opravljajo preskušanje živil ter izdelkov in snovi, ki prihajajo v stik z živili, javni zavodi, ki imajo pooblastilo za opravljanje analiz in superanaliz živil in predmetov splošne rabe.

39. člen

Do izdaje predpisov iz 36. člena tega zakona se uporabljajo naslednji izvršilni predpisi, kolikor niso v nasprotju s tem zakonom:

- pravilnik o zdravstveni ustreznosti pitne vode (Uradni list RS, št. 46/97, 52/97 - popravek, 54/98 in 7/00);
- pravilnik o načinu odvzemanja vzorcev in metodah za laboratorijsko analizo pitne vode (Uradni list SFRJ, št. 33/87);
- pravilnik o pogojih glede zdravstvene neoporečnosti predmetov splošne rabe, ki smejo v promet (Uradni list SFRJ, št. 26/83, 61/84, 56/86, 50/89 in 18/91);
- pravilnik o metodah za določanje pH vrednosti, količine toksičnih kovin in nekovin v sredstvih za osebno higieno, negovalnih in lepčilnih sredstev za obraz in telo in za določanje njihove mikrobiološke neoporečnosti (Uradni list SFRJ, št. 46/83);
- pravilnik o količinah pesticidov in drugih strupenih snovi, hormonov, antibiotikov in mikotoksinov, ki smejo biti v živilih (Uradni list SFRJ, št. 59/83 in 79/87);
- pravilnik o pogojih, ki jim morajo glede mikrobiološke neoporečnosti ustrezati živila v prometu (Uradni list SFRJ, št. 45/83 in 43/89, Uradni list RS, št. 39/92);
- pravilnik o metodah mikrobioloških analiz in superanaliz živil (Uradni list SFRJ, št. 25/80);
- pravilnik o kakovosti aditivov za živilske izdelke (Uradni list SFRJ, št. 39/89 in 22/90 - popravek);
- pravilnik o pogojih glede zdravstvene neoporečnosti dietetičnih živil, ki se smejo dajati v promet (Uradni list SFRJ, št. 4/85 in 70/86);
- navodilo o načinu jemanja vzorcev živil in predmetov splošne rabe za analize in superanalize (Uradni list SFRJ, št. 60/78);
- odločba o zdravstvenih in drugih organizacijah združenega dela, ki izpolnjujejo pogoje za opravljanje superanaliz živil in predmetov splošne rabe (Uradni list SFRJ, št. 25/80 in 4/83);
- odločba o določitvi organizacij združenega dela, ki izpolnjujejo pogoje za sistematično preiskovanje kontaminacije z radioaktivnimi snovmi (Uradni list SFRJ, št. 40/86);
- odredba o določitvi organizacij združenega dela, ki preizkušajo živila (Uradni list SRS, št. 25/88, 39/88 in 25/89, Uradni list RS, št. 46/90);
- pravilnik o higienskih in sanitarno tehničnih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati objekti za pripravo in delitev hrane (Uradni list SRS, št. 6/90 in Uradni list RS, št. 5/93);
- pravilnik o zagotavljanju higienske neoporečnosti živil rastlinskega izvora in pripravljenih jedi ter kruha in peciva med prevozom (Uradni list SRS, št. 17/85);
- pravilnik o tečajih in izpitih za pridobitev osnovnega znanja o higieni živil in o osebni higieni za osebe zaposlene v proizvodnji ali prometu z živili (Uradni list SRS, št. 17/85 in 8/89);
- pravilnik o posebni delovni obleki in obutvi oseb, ki prihajajo pri opravljanju svojih del in nalog v proizvodnji ali prometu v neposreden dotik z živili (Uradni list SRS, št. 35/82);
- pravilnik o higienskih in sanitarno-tehničnih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati prodajalne živil živalskega izvora (Uradni list SRS, št. 22/76 in Uradni list RS, št. 47/92).

40. člen

V enem letu po uveljavitvi tega zakona preneha veljati zakon o zdravilih (Uradni list RS, št. 9/96 in 19/96 - popravek) v delu, ki določa, da se kot zdravila štejejo tudi dietetični izdelki s terapevtsko indikacijo - izdelki z odstranjenimi specifičnimi aminokislinami, brezglutenski in drugi dietetični izdelki za zdravljenje presnovnih motenj.

41. člen

Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati zakon o zdravstvenem nadzorstvu nad živilu (Uradni list SRS, št. 17/75 in 42/86) in se preneha uporabljati zakon o zdravstveni neoporečnosti živil in predmetov splošne rabe (Uradni list SFRJ, št. 55/78 in 58/85).

42. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živilu – ZZUZIS-A (Uradni list RS, št. [42/02](#)) spreminja 36. člen zakona tako, da se glasi:

»36. člen

Izvršilni predpisi po tem zakonu se izdajo v dveh letih po njegovi uveljavitvi.

Svet za živila in prehrano se ustanovi pri Ministrstvu za zdravstvo v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona.«;

ter vsebuje naslednje prehodne in končne določbe:

»PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

17. člen

Urad za živila in prehrano prične z delom najkasneje do 1. 1. 2003, do takrat pa njegove naloge opravlja Ministrstvo za zdravje.

18. člen

Določba četrtega odstavka 9. člena zakona se začne uporabljati ob uveljavitvi zakona, ki bo uredil ravnanje z gensko spremenjenimi organizmi.

19. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

Zakon o spremembah in dopolnitvah določenih zakonov na področju zdravja – ZdZPJZ (Uradni list RS, št. [47/04](#)) vsebuje naslednjo končno določbo:

»II. KONČNA DOLOČBA

36. člen

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.